SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
PII PAPÆ SEXTI
ALLOCUTIO
HABITA IN AULA CONSISTORIALI VATICANA

Die XV. Februarii MDCCLXXXV.

AD COMITEM ALOYSIUM BRASCHIUM HONESTIUM,

CUM EIDEM SOLEMNI RITU IMPOSUISSET

MAGNAM CRUCEM

ORDINIS SS. MAURITII ET LAZARI

A SERENISSIMO SARDINIÆ REGE

VICTORIO AMEDEO

DONO TRANSMISSAM.

ROMÆ MDCCLXXXV.

Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicæ.

Uæcumque peracta ſunt hactenus in hac Noſtra ſacri ritus perfunctione, quam ad exitum jam perduximus, omnia perſpicue quodammodo reſonare viſa ſunt munificentiam, liberalitatemque Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri VICTORII AMEDEI Sardiniæ Regis Illuſtris, qui Magni Magiſtri Ordinis Militaris Sanctorum Mauritii & Lazari Perſonam gerens Te, Dilecte Fili, pro ſua benignitate voluit, & ejusdem Ordinis Magna Cruce exornare, & ad conſpicuum ipſius Dignitatis locum extollere. Inſigne nimirum hoc Magnæ Crucis eleganter pretioſeque conformatum, quod Tibi modo ante pectus appendimus, ampliſſimum illius Regis eſt Donum, meritiſſimo Cardinali Gerdilio tranſmiſſum, ut ab ipſo Tibi Regio nomine redderetur; neque tamen illud eſt unum ac ſingulare, ſed conjunctum etiam cumulatumque aliis Regiæ liberalitatis beneficiis, expreſſis in Diplomate die XVI. elapſi Menſis Januarii dato, Nobisque exhibito per Dilectum Filium Nobilem Virum Comitem Alexandrum de Vallispergia Regium apud Nos Adminiſtrum.

Non tua solum esse propterea debent omnia gratissimi animi erga Regiam Majestatem officia, sed ea præcipue Nostra sunt. Tu certe Eidem acceptum referre debes munus illud non minus honorificum, quam fructuosum: at Nos magis adhuc eidem obstrictos esse profiteri oportet, quod Nostri gratia permotus sit ad te illo honore augendum, idque in eo ipso Diplomate declaraverit.

Atque hic Te a Nobis primum excitari necesse est ad colendos singulari pietate Sanctos illos, quorum Nomine Ordo, cui adscriptus es, nuncupatur; atque idcirco ignorari a te nolumus illum ipsum Equestrem, & Militarem Ordinem quamdam traxisse imaginem ab eo, quod peractum fuit ab Amedeo VIII. Sabaudiæ Duce, qui circa annum MCDXXXIV. cum aliquot nobilium Virorum Comitatu ad Ripalliam Diœcesis Genevensis secessit, ibique cum suis Eremiticum assumsit habitum, ac pro sua pietate privatum quemdam fundavit Ordinem sub titulo S. Mauritii Martyris (*a*), qui fuit Legionis Tebeæ (*b*) Primicerius (*c*). Sed cum nullam servasset formam solemnitatemque ex iis, quæ ad Religionem instituendam servari solent, factum hinc est, ut verum institutionis initium sub Titulo S. Martyris Mauritii recentius esset, a Prædecessore nimirum Nostro Gregorio XIII. sumendum, qui supplicante Duce Emmanuele Philiberto eam erexit sub Regula Cistertiensi in Sabaudiæ & Pedemontis Regionibus ad universæ, ut inquit, Italiæ, totiusque Chri-

---

(*a*) Spondan. continuat. Annal. Ecclesiastic. Tom. 2. ad ann. Christi 1572. §. 26. P. Ignat. Hyacint. de Graveson. Histor. Ecclesiastic. Tom. 9. Tabul. Chronologic. 14. pag. 504. edit. Rom. 1722.

(*b*) Acta Martyrii Legionis Tebeæ comprobantur Homil. 81. S. Maxim. Episcop. Taurin. ult. edit. Roman. & vindicantur ab objectionibus Ministri Dubourdieu a cl. Vir. Francisc. Anton. Zaccaria dissert. 10. Tom. 1. dissert. var. & recentius contra eumdem Dubourdieu, contraque famosum Voltairium a Theologo Octavio Felice Baudisson in Actis Legionis Tebeæ adjunctis suæ Orat. in laud. SS. Martyr. Solutoris, Aventoris, & Octavii edit. Taurin. 1778.

(*c*) Primicerii Legionum nomen id Dignitatis est militaris, Tribuni Dignitati proximæ. Dufresne in Glossar. Verb. Primicerius.

Christianæ Reipublicæ salutem , & commodum (*a*) . Vix tum duobus elapsis mensibus aucta hæc fuit ab eodem Pontifice alterius antiquioris latissimeque per Orbem diffusæ Militiæ accessione , Leprosorum scilicet S. Lazaro Hjerosolymitano dicatæ , „ ut quod una in ipso initio per se agere per- „ fecte non posset , alterius adjuta auxilio , & viribus ge- „ minatis , fortior esset ad agendum , atque citius , & faci- „ lius optatos Ecclesiæ Dei , & Christiano Populo fructus „ afferre posset „ . Atque ita ex duobus Equestribus Ordinibus unicus efformatus est , ac si ab exordio uterque fuisset conjunctim institutus, decorato eodem Duce Emmanuele Philiberto, ejusque perpetuò Successoribus Suprema Magni Magistri Dignitate (*b*) , & præscripta Crucis forma e duabus effecta , quarum altera viridis coloris in internis angulis divisa , erat Lazarinorum insigne , altera vero alba florigera , hodieque potior habita , S. Mauritii Ordinis Tessera (*c*) . Hæc autem privilegia , quæ modo diximus a Gregorio XIII. concessa , amplissime postea renovavit , confirmavitque Clemens VIII. sub Magisterio Ducis Caroli Emmanuelis (*d*) .

Ex memoratis igitur diversis Militiis constitutus est Ordo , in quem es ipse nunc adlectus ; quod a te in præsentia cognosci satis esse existimamus , nam prolixa nimis oratione Nobis utendum esset , si Ordinis S. Lazari originem & statum referre aggrederemur . Ut aliqua tamen , eaque pauca delibemus : Nonnulli sunt , qui ortum illius repetunt a temporibus Apostolorum ; eos enim asserunt commisisse septem Diaconis a sese electis , ut collatam in eleemosynas

 pecu-

(*a*) Constit. 8. ejusdem Pontificis in Bullar. nov. Roman. edit. Tom.4. part.3. pag. 336. col. 2.

(*b*) Constit. 10. ipsius Pontificis in citat. Bullar. Tom. eod. pag. 239. in fin. eundem Ordinem aliis Fundis , Privilegiis , & Indultis auctum fuisse a præfat. Gregorio XIII. liquet ex ejus Constit. 182. Tom.4. part. 4. citat. Bullar. pag. 99. & Constit. 187. ibid. pag. 111.

(*c*) Breve Gregorii XIII. apud Samuel. Guichenon *Histoire Genealogique de la Royale Maison de Savoie* Tom.4. part. 1. pag. 529. postrem. edit. Taurin. 1780.

(*d*) Constit. ejusd. Pontif. 315. in citat. Bullar. Tom.5. part.3. pag.20.

pecuniam reciperent , ac pauperibus , & morbo laborantibus diſtribuerent ; atque hunc in modum primos fuiſſe , prout in hoc Ordine appellantur , Hoſpitalarios (*a*). Addunt alii ipſum hunc Ordinem inſtitutum fuiſſe ad Chriſtianorum præſidium , quos perſequi jam ab ipſa Jeſu Chriſti morte Scribæ , Phariſæi , Sadducæi , & Romani incœperant (*b*). Moderatiores ſunt alii , qui Lazarinorum Equitum deducunt ortum a S. Baſilii Magni temporibus (*c*) qui ampliſſimam Hoſpitalem Domum paulum extra Cæſaream Cappadociæ Urbem ædificaverat , a S. Gregorio Nazianzeno quaſi novam Civitatem appellatam , „ in qua (erant) Ægroti , & „ vulnerum curationes , & Chriſti imitationes . (Baſilius) „ non quidem ſermone , ſed opere lepram purgabat „ (*d*) . Imo Imperator Valens etſi Arianus ; „ Prædia quæ ibi ha- „ bebat optima , pauperibus donavit , qui ſub ejus (Baſi- „ lii ſcilicet) cura erant , & toto corpore labefactati cura- „ tione maxima indigebant (*e*) „ . Cum hoc exemplo fundata pluribus in locis eſſent Hoſpitia Leproſorum , Societatem etiam , ac quemdam Ordinem inde plures opinantur inſtitutum (*f*) ſub S. Lazari invocatione , atque hunc fuiſſe a S. Damaſo Pontifice approbatum . Verum hi omnes tanquam fabuloſarum originum Auctores ab accuratioribus repro-

(*a*) Hermant *des Ordres des Chevaleries* , & alii apud P. Honoratum de S. Maria in Difertat. Hiſtoricis ſuper *La Cavalleria antica , e moderna* . Lib. 1. Difertat. 5. Artic. 2. §. 2.

(*b*) De Belloy de origine *de la Chevalerie* apud eundem P. Honoratum loco cit. §. 3. in fin.

(*c*) Bernard. Giuſtinian. Hiſtor. Ordin. Militar. part. 1. Cap. 4. Bonanni Ordin. Equeſtr. Catalog. deſcript. 65.

(*d*) S. Gregorius Nazianz. Orat. 20. in laud. S. Baſilii num. 91. 92. , & 93. Tom. 1. Oper. pag. 359. & 360.

(*e*) Theodoret. Hiſtor. Eccleſiaſt. Lib. 4. Cap. 16. col. 2. in fin. Tom. 3. Oper. edit. Paris. 1642.

(*f*) Relat. in Hiſtor. Anonim. Ordin. Monaſtic. Religioſ. & Militar. Tom. 1. part. 1. Cap. 32. §. 3. verſion. italic. quam anno 1714. conſcripſit , & evulgavit P. Helyot valde commendat. in act. eruditor. Lips. ann. 1715. pag. 425. & a P. Honorato diſſertat. Hiſtoric. Critic. ſuper *La Cavalleria* Lib. 1. diſſert. 5. Art. 2 .

probantur Scriptoribus (*a*), qui consentiunt quidem de antiquissima Hospitiorum institutione, deque Societatibus ad præstandam Indigentibus opem conjunctis; sed inde consequi negant, ut Societates istæ in quoddam Ordinum Militarium Corpus jam tum coaluerint; cum nullum horum ante decimum sæculum appareat vestigium. Vera idcirco institutionis S. Lazari, ut nunc est, ratio, seu novi militaris status cum ejus pristino Hospitalariorum statu conjunctio, videtur omnino non ante duodecimum exorta sæculum (*b*), cum scilicet a Pontifice Max. Alexandro IV. illi Ordini fuit S. Augustini præscripta Regula. Jamque ex illo tempore sacra cœpit ab eo Ordine exerceri militia, præstoque esse Christianis Principibus, qui in Palæstinam advenientes, pro sanctis ab Infidelium potestate vindicandis locis diuturna ac maxima illa bella gerebant. Singularis tum fuit in ipso Ordine jam antiquitus comprobata consuetudo, ut eligi in Magnum ejus Magistrum nemo posset ex Equitibus, nisi qui in Hjerosolymitano Hospitio ex lepra laboraret; isque usus apud eos tenuit usque ad annum MCCL.; quo tempore cum magna pars Equitum Leprosorum in prælio cum Infidelibus commisso cecidisset, coactique fuissent, qui supererant, è Syriæ finibus excedere, ad Innocentium IV. Pont. Max. detulerunt preces, ut inposterum ipsis liceret aliquem non lepræ morbo affectum, sed sanum atque incolumem in Magno Magisterio constituere, cum amplius pristina illa consuetudo retineri servarique non posset. „ Commisit tum Pontifex Epi-
„ scopo Tusculano „ ut, si sibi secundum Deum visum foret
„ expedire, Fratribus ipsis licentiam aliquem Militem sa-
„ num

(*a*) Citat. Histor. Ordin. Militar. eod. Cap. 32. P. Honorat. in præfat. Art. 2.

(*b*) Eod. Cap. 32. Histor. Ordin. Militar. §. 10. P. Honorat. in citat. Lib. 1. dissertat 10. Artic. 5. §. 4. P. Paul. Anton. Paoli Præses Academ. Nobil. Ecclesiast. Urb. Rom. in sua erudit. dissertat. de origin. & institut. Sac. Militar. Ordin. S. Joannis Hjerosolymit. Cap. 8. num. 20.

„ num è Fratribus Domus S. Lazari Hjerosolymitani in ejus „ Magistrum de cetero eligendi, Auctoritate Apostolica „ concederet (*a*) „. Consequentibus vero temporibus Innocentius VIII., ut facultates Equestris Ordinis S. Joannis Hjerosolymitani augeret, eique opportunis ad resistendum Infidelium potentiæ subsidiis provideret, suppressit extinxitque S. Lazari Militiam, eamque cum suis Prioratibus, Præceptoriis, & Membris quibuscumque univit, & concessit præfato S. Joannis Ordini (*b*). Verum Innocentiana hæc Constitutio non ubique effectus consecuta est suos, subsistente non solum post ipsam in multis Provinciis, & Ditionibus eodem S. Lazari Ordine, sed ipso etiam a pluribus ejus Pontificis Successoribus, nunc his, nunc illis in locis redintegrato (*c*). Cum autem illius contagii vis paulatim remisisset, numerusque eorum, quos Equites S. Lazari vocabant, fuisset imminutus, hinc postquam Paulus V. Prædecessor Noster ad preces Henrici IV. Regis Christianissimi novum instituisset Ordinem sub Titulo S. Mariæ de Carmelo (*d*), narrant Scriptores (*e*) eidem attributa fuisse bona, quæ in Galliis ad Ordinem S. Lazari pertinebant.

His tibi per Nos breviter expositis, quid aliud nunc a Te præstari cupimus, quam ut, cum pares gratias ipsi Regi Magno Ordinis Magistro persolvere numquam possis, perpetua cogitatione collatum beneficium recolas? „ Cui enim gra„ tia referri tanta non potest, quanta debetur, habenda ta„ men est, quantam maximam animi Nostri capere possunt. Sed

(*a*) Cit. Cap. 32. Histor. Ord. Militar. §. 11. idem P. Honoratus in differt. 10. Artic. 5. §. 4.

(*b*) Constitut. ejusd. Pontif. dat. 5. Kalendas Aprilis 1489. relat. in Cod. Diplomat. Lunig. Tom. 4. pag. 1486.

(*c*) Spondan. cit. Tom. 2. ad Ann. Christi 1565. num. 17. Histor. Ordin. Militar. cit. cap. 32. §. 14. P. Honorat. ead. differt. 10. Art. 5. §. 4.

(*d*) Constit. 93. ejusdem Pontificis in citat. Bullar. Romano tom. 5. part. 3. pag. 297.

(*e*) Spondan. loc. proxim. cit. in fin. Histor. Ordin. Militar. part. 1. cap. 54. §. 3. P. Honorat. citat. differtat. 10. Artic. 5. §. 4.

Sed ut ad Noſmetipſos convertamur, facile ſane percipimus animo, quale, quantumque ſit ejus doni pretium, quo præſertim amantiſſimus Rex hoc ſuæ liberalitatis argumento perſpicue declaravit, quantopere Noſtrum faceret erga ſe amoris exiſtimationiſque ſenſum, quem ut ſemper ipſi exhibere voluimus, ita præcipue comprobavimus, cum ejuſdem obſequeremur ſtudiis in conferendis in eum Ordinem facultatum incrementis. Sed quid non illi deferamus, tribuamuſque Regi, qui ſingulari in Eccleſiam eſt, Romanamque Cathedram voluntate, quique tantum abeſt, ut quidquam detrahi in ſuis Ditionibus ab Sanctiſſimæ Fidei integritate ſinat, ut etiam integram ibidem, incolumemque præſtet Eccleſiaſticam Diſciplinam, neque ullum patiatur capere detrimentum? Hic certe opportunus eſſet in præſtantiſſima illius merita Nobis excurrendi locus, cum „ nulli alii magis hujuſmodi laudationis munus, quam Nobis convenire arbitremur „. Sed quid amplius, quid copioſius afferre poſſumus, quam quod de ipſo, deque ipſius præclariſſima, glorioſiſſimaque Familia ex certiſſimis monumentis adduximus in iis Litteris Noſtris, quas Operibus S. Maximi Taurinenſis Anno proxime elapſo præfiximus, cum ea Nos edi, illuſtrarique curaremus. Illud hic tantummodo repetemus, omnes in ipſo fulgere, atque eminere laudes „ quæ non paternæ cujuſdam „ hæreditatis jure ad Poſteros devolvuntur, ſed ex propria „ virtute comparantur „. At quod nunc dandum erat gratiſſimi in Eum animi Noſtri indicium, hac ipſa exhibere voluimus opera, qua functi ſumus in ipſius Ordinis Magna Cruce conferenda, hac nimirum officii ac pietatis ſignificatione munus Ipſius celebrantes, noviſque deinde illud, cum opportunitas tulerit, animi Noſtri teſtimoniis proſecuturi.

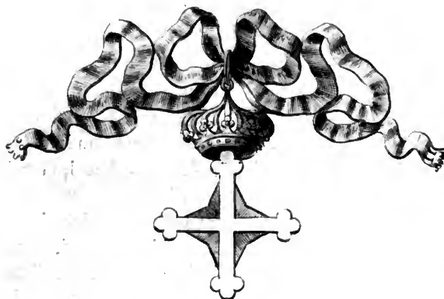
Hic iterum ad Te revertimur, Dilecte Fili, Tibique ante oculos ponimus, ac majorem in modum commendamus, ut ex hac die, qua in tam illuſtrem SS. Mauritii & Lazari Militiam ingreſſus es, omnino illud tibi agendum ſtatuas, ut illi Regio Magno Ordinis ejuſdem Magiſtro debitam fi-

dem,

dem, & obedientiam præſtes, ut ſemper pro illius felicitate vota facias, ut Regulas omnes tuæ hujus Religionis, (*a*) ac inſtituta ſerves, neque unquam quidquam committas, quod Ordinis decori, quod ipſi Crucis, quam præfers, Inſigni ullo modo adverſari videatur.

PLACETNE TIBI?

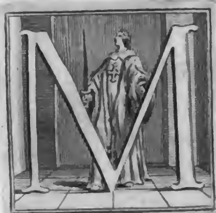
(*a*) Milites non ſervantes abſolutam caſtitatem, nequeunt proprie dici Religioſi „ Quia illi vivendi modi, ſecundum quos homines Matrimonio utuntur, non „ ſunt ſimpliciter, & abſolute Religiones, ſed ſecundum quid, in quantum ſci„ licet in aliquo participant quædam, quæ ad ſtatum Religionis pertinent „ docet S. Thomas Aquin. 2. 2. quæſt. 186. artic. 4. §. ultim. ibique Franciſc. Sylvi. Litter. E. P. Honorat in cit. diſſertat. 10. artic. 4. „ Solummodo igitur reputan„ tur Eccleſiaſticæ Perſonæ improprie, quia ſervant Regulam approbatam ab „ Apoſtolica Sede, geſtant habitum Cruce inſignitum, & Eccleſiæ ſervitio de„ putantur ad præliandum pro ea juxta proprium Inſtitutum „. Ita de Equitibus S. Stephani cenſuit Collegium XII. Virorum, litibus decidendis Romæ præpoſitum.

RE-

RESPONSUM

COMITIS ALOYSII BRASCHII HONESTII.

EO reputans animo, BEATISSIME PATER, qui, qualesque sint, vel Ille, a quo profectum in me est amplissimum hoc Beneficium, vel Ille, a quo traditum; ejusmodi impositum mihi onus esse video agendarum gratiarum, ut eidem ferendo impar esse omnino debeam. Hinc singularem præstantissimi Sardiniæ REGIS munificentiam agnosco, hinc Pontificis Maximi perhonorificam in me operam, studiumque conspicio. Mirifice utraque hac causa gaudeo, at ob utramque officii mei magnitudine opprimi plane me sentio. Sed cum Eos non ad vires meas, sed ad voluntatem, qua nihil cumulatius esse potest, respecturos confidam, ipsa hac amborum clementia eximie recreor, ac sustentor. Itaque, quod nunc possum, semper me præ oculis habiturum tam amplum, tam gloriosum, ac tam illustre munus profiteor, neque unquam intermissurum pro Tua, BEATISSIME PATER, Sardiniæque REGIS incolumitate, felicitateque vota facere, ac me etiam Sanctissimis Patronis, quorum Ordinis insignia jam gero, commendare, ut eorum præsidio consilia omnia, actionesque meæ ita semper dirigantur, ne unquam Vos possit impertiti mihi tanti honoris pœnitere.